

UCHWAŁA NR L/205/2014
RADY MIEJSKIEJ W GOLINIE
z dnia 28 kwietnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2014-2016

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr. 149, poz. 887 ze zm.), **Rada Miejska w Golinie uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2014-2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Anna Kapturska

Załącznik do Uchwały Nr L/205/2014
Rady Miejskiej w Golinie
z dnia 28 kwietnia 2014 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2014-2016**

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć szczęśliwe.

W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania). Są jednak takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny (np. nałogi, przestępczość, przemoc, zaniedbywanie obowiązków).

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk , takich jak bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny , ponieważ problemy te wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2016, utworzony został w oparciu

o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu i pieczy zastępczej. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny należy do zadań własnych Gminy (art.176 pkt 1 w/w ustawy).

II. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także

kościółami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Ustawa dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka – wspieranie rodziny	- piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna - usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej - adopcja	
<hr/>		
- asystent rodziny	- rodziny zastępcze	- Ośrodek adopcyjny
- placówki wsparcia dziennego	i rodzinne domy dziecka	- Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna
- rodziny wspierające	- placówki opiekuńczo wychowawcze	
- inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny	- usamodzielnienie - organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) - rodziny pomocowe	- Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Profilaktyka – wspieranie rodziny

Wsparcie rodziny powinno być w miarę wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Zadania w obszarze profilaktyki i pomocy dziecku w rodzinie ujęte są w Gminnym Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Działania profilaktyczne skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Rodzinie takiej zapewnia się wsparcie, które polega na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania asystenta rodziny, rodziny wspierające oraz podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka.

Praca z rodziną:

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wsparcie więzi uczuciowych. W rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko.

Praca z rodziną powinna być możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę.

Praca z rodziną realizowana jest poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię i mediację, usługi dla rodzin z dziećmi, pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowanie spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia”, lub „grupami samopomocowymi”.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny takich jak: MOPS, szkoły, PUP w Koninie, PCPR w Koninie, Sąd- kuratorzy, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ślesinie, Policja, GKRPA.

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie **asystenta rodzinnego** do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą **asystenta rodziny** nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rola **asystenta rodziny** zaczyna się na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają

miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez rodzinę.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Praca **asystenta rodziny** ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny. Z danych MOPS w Golinie wynika, iż na terenie naszej gminy mieszka 14 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. W naszej gminie w pieczy zastępczej umieszczono 5-ro dzieci.

Przyczyny tych trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych, eurosieroctwa, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych czy pogorszenia statusu rodziny, w tym bezrobocia.

MOPS w Golinie zatrudnia asystenta rodziny od 1 lipca 2013r. na podstawie umowy-zlecenia.

W 2013 roku opieką asystenta objętych było 27 dzieci w 10 rodzinach.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinach, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, szczególnie w zakresie podnoszenia świadomości i odpowiedzialności rodzicielskiej. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówki wsparcia dziennego

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej (świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, koła zainteresowań)
- specjalistycznej
- pracy podwórkowej (realizowanej przez wychowawcę)

Na terenie gminy znajduje się jedna świetlica socjoterapeutyczna, która realizuje wszystkie wymagane zadania .Do świetlicy uczęszczają dzieci i młodzież (niejednokrotnie z zaburzeniami zachowania) pochodzące z rodzin problemowych (uzależnienia, przemoc, bezrobocie, ubóstwo).

Rodziny wspierające

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci.

Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny

stanowi nowe wyzwanie dla Ośrodka Pomocy oraz innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. Rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną.

Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego.

Zadania gminy w zakresie ustawowym obejmują również:

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest nowym zadaniem własnym gminy. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednie wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

III. ANALIZA SWOT

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY GOLINA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - działalność instytucji pracujących na rzecz rodzin, - wykształcona kadra, - otwartość na współpracę	- niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin, - słabo rozwinięta idea samopomocniczości,
SZANSE	ZAGROŻENIA
- stworzenie zespołu ds. rodzin, - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, - możliwość współpracy z instytucjami,	- sytuacja finansowa /zaangażowanie środków niezbędnych do realizacji ustawy/, - coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin, - większa skala zjawisk niepożądanych, - niepodjęcie działań zmierzających do wdrożenia programu.

IV. ZASOBY

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Sąd-kuratorzy,

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- placówki oświatowe,
- kościół,
- Policja
- organizacje pozarządowe

V. ADRESACI

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z gminy Golina , w szczególności przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w tym rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Dysfunkcje rodziny przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach.

Niewydolność rodziców zaburza zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

VI. ZADANIA

1. Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

CEL SZCZEGÓŁOWY		
1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka		
Zadania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
1. zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- odpowiednie formy pomocy - liczba rodzin i dzieci objętych pomocą	MOPS PCPR
2. objęcie dożywianiem dzieci w szkołach i świetlicach,	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy	MOPS szkoły
3. monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	-liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	MOPS PCPR
3. zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	- liczba osób (dorośli i dzieci)	MOPS, Policja, ZI, Sąd, PCPR GKRPA
4. zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka.	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	Gmina PCPR

CEL SZCZEGÓŁOWY

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących.

Zadania	Wskaźnik realizacji	Realizatorzy
1. zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none">– liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin,– liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,	MOPS, PCPR
2. organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz dziecka i rodziny do kompleksowego i interdyscyplinarnego ich wspierania w środowisku lokalnym oraz pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych przez asystentów rodziny.	<ul style="list-style-type: none">– liczba szkoleń i warsztatów– liczba uczestników	MOPS, ROPS, PCPR
3. finansowanie istniejących świetlic.	<ul style="list-style-type: none">– liczba działających placówek– liczba dzieci objętych opieką przez placówki	Gmina, organizacje pozarządowe
4. zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.	<ul style="list-style-type: none">– liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego– liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe	MOPS, PCPR, Ośrodek Interwencji Kryzysowej
5. podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, poradnictwa oraz udostępniania literatury fachowej.	<ul style="list-style-type: none">– liczba i rodzaj działań– liczba rodzin objętych działaniami,– rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania	MOPS, PCPR, OIK
6. monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych.	<ul style="list-style-type: none">– liczba rodzin objętych monitorowaniem	MOPS, PCPR,
7. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działań rodzin wspierających.	<ul style="list-style-type: none">– liczba rodzin wspierających	MOPS, PCPR, Gmina

Uzasadnienie
do Uchwały Nr L/205/2014
Rady Miejskiej w Golinie
z dnia 28 kwietnia 2014 r.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 ze zm.) nakłada na gminę, jako zadanie własne obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Niniejszy program ma na celu wspieranie i wspomaganie rodzin z terenu gminy Golina, aby przywrócić ich prawidłowe funkcjonowanie.